

MARIAN CIĘŻKOWSKI (1911-1986)

Notka biograficzna

Marian Ciężkowski urodził się 30 czerwca 1911 r. w Wadowicach, jako syn Wojciecha (niższego urzędnika sądowego) z Krościenka i Marii ze Słowików ze Szczawnicy. W latach 1921-30 uczęszczał do gimnazjum im. Marcina Wadowity w Wadowicach kończąc je „zwyczajnym egzaminem dojrzałości nowego typu klasycznego”. Następnie podjął studia na Uniwersytecie Jagiellońskim, uzyskując w 1936 r. tytuł magistra filozofii w zakresie historii oraz drugi w zakresie geografii, oba z wynikiem bardzo dobrym. Po ukończeniu studiów został słuchaczem Studium Turyzmu

w Uniwersytecie Jagiellońskim, kończąc je jako pierwszy rocznik w 1937 r.

Po ukończeniu studium, mając odpowiednie przygotowanie, objął w 1937 r. stanowisko sekretarza i referenta turystycznego w „Karpatach Wschodnich”, Wojewódzkim Związku Międzykomunalnym Gmin Miejskich i Wiejskich oraz Powiatów Letniskowych i Turystycznych przy Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie. Został też członkiem korespondentem krajowym Ligi Popierania Turystyki na obszar tego województwa. Po roku awansował, obejmując od lipca 1938 r. Referat Turystyki w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie. Współpracował ze wszystkimi organizacjami turystycznymi w województwie, organizował wczasy robotnicze, współdziałając w szczególności z Ministerstwem Komunikacji, Centralnym Biurem Wczasów Robotniczych, Instytutem Oświaty i Kultury oraz Wspólnotą Interesów.

Tuż przed wybuchem wojny opublikował statystyczne opracowanie ruchu letniskowego w woj. stanisławowskim. Wojna jednak przerwała realizację zamierzonego cyklu publikacji o gospodarczym znaczeniu wsi letniskowych. Nie doczekał się również realizacji projekt wzorcowego wczasowiska dla robotników i pracowników umysłowych.

Podczas studiów, w latach 1934-35, ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Piechoty w Krakowie przy 20. Pułku Piechoty uzyskując stopień podchorążego, a służbę czynną odbył w 12. Pułku Piechoty w Wadowicach. Mianowany w 1937 r. na podporucznika rezerwy. Podczas mobilizacji w sierpniu 1939 r. został powołany do służby czynnej. Po wybuchu wojny przydzielony do 12. Wadowickiego Pułku walczył m.in. w Osuchowie i pod Narolem, aż do kapitulacji pułku, 20 września pod Cieszanowem.

Po wzięciu do niewoli przebywał jako jeńiec numer 156/XI-B początkowo w obozie XI-B Braunschweig do maja 1940 r., a następnie w oflagu II-C Woldenberg, gdzie przebywał w baraku 10a. W niewoli podjął pracę samokształceniową w zakresie geografii, turystyki, języka angielskiego i niemieckiego. Wygłaszał odczyty o terenach turystycznych i wczasowiskowych w Polsce. Podczas ewakuacji obozu wszedł w skład kolumny „Wschód”, której jeńcy odzyskali wolność w dniu 30 stycznia 1945 r. w Dziedzicach.

Po wyzwoleniu i krótkim pobycie w rodzinnych Wadowicach, od połowy marca 1945 r. przez miesiąc prowadził referat osadnictwa miejskiego w Wojewódzkim Oddziale PUR w Katowicach, skąd został przeniesiony na stanowisko Kierownika Powiatowego Oddziału PUR w Oleśnie. Od 1 września 1945 r. pełnił funkcję Kierownika Oddziału Osadnictwa PUR w nowej ekspozyturze w Kłodzku, którą pełnił do końca lutego 1947 r., kiedy to wskutek likwidacji Oddziału, zwolnił się na własną prośbę i podjął pracę w uzdrowiskach. Podczas pracy w Kłodzku był współzałożycielem w 1946 r. Oddziału Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, w którym do końca sierpnia 1949 r. pełnił funkcję wiceprzewodniczącego, a po przeniesieniu się do Łądko-Zdroju założył tam Koło PTT. W 1947 r. brał udział w pracach

Komisji Nomenklatury Sudetów, Podkomisji dla obszaru Ziemi Kłodzkiej, nadając polskie nazwy pasmom górskim, szczytom oraz rzekom i zaporom.

W dniu 6 marca 1947 r. ówczesny Zarząd Państwowych Uzdrawisk Dolnośląskich w obecnym Szczawnie-Zdroju przyjął go w poczet pracowników Państwowego Uzdrawiska Łądek na stanowisko referenta. Po okresie próbnym został kierownikiem/zastępcą dyrektora działu administracyjnego, na którym to stanowisku pozostał do końca czerwca 1954 r., pełniąc w międzyczasie funkcję dyrektora uzdrawiska od października 1951 r. do sierpnia 1952 r.

Na własną prośbę, od 1 września 1954 r. przeszedł na stanowisko geologa, na którym pracował przez 23 lata, aż do przejścia na emeryturę.

Marian Ciężkowski działał także społecznie. W 1949 r. został członkiem Zarządu Miejskiego Łądko-Zdroju, a w 1954 r. został radnym Miejskiej Rady Narodowej. W wyborach w lutym 1958 r. został dodatkowo radnym Powiatowej Rady Narodowej w Bystrzycy Kłodzkiej, a także został wybrany na Przewodniczącego Miejskiej Rady Narodowej w Łądku-Zdroju, którą to funkcję, równocześnie z pracą w uzdrawisku, pełnił do 14 czerwca 1965 r.

W okresie pracy na stanowisku przewodniczącego MRN z jego inicjatywy powstało i zostało zrealizowanych szereg przedsięwzięć w tym m.in. budowa szkoły 1000-lecia (powyższa fotografia przedstawia go otwierającego szkołę), obwodnica miasta, kanalizacja, nowe ujęcia wód leczniczych.

W swej działalności zawodowej, w latach sześćdziesiątych XX w., prowadził badania nad optymalnym wykorzystywaniem do zabiegów radonu wydzielającego się z wód termalnych. Efekty tych prac zaprezentował na Międzynarodowym Sympozjum Balneotechnicznym w Warszawie w 1967 r. Prowadził również badania nad zawartością radonu w wodach Łądko-Zdroju i okolicy, stwierdzając m.in. najwyższą w kraju zawartość tego gazu w wodach wypływających z jednej ze sztolni w Masywie Śnieżnika i podejmował wysiłki w celu stworzenia tu ośrodka leczenia podziemnego (na wzór powstającej wówczas sztolni leczniczej – inhalatorium – w Kowarach) w ramach projektowanego w tym czasie olbrzymiego centrum „Zakopane II”.

W 1966 r. rozpoczął prace związane z organizacją Muzeum Balneotechnicznego w Łądku-Zdroju. Zbierał eksponaty dotyczące leczenia uzdrawiskowego oraz jego historii w Polsce i na świecie. Niestety zbiory pozostawione po przejściu na emeryturę uległy rozproszeniu.

Był także pierwszym eksploratorem odkrytej w 1966 r. Jaskini Niedźwiedziej w Kletnie.

Szczególne okresy satysfakcji z pracy geologa uzdrawiskowego przynoszą lata 1969-73, kiedy to brał czynny udział jako pracownik Państwowego Przedsiębiorstwa „Obsługa Techniczna Uzdrawisk” na części etatu (od 1 października 1969 do 30 września 1972 r.) w prowadzonych na terenie uzdrawiska w pracach geologiczno-poszukiwawczych i wiertniczych nad nowymi ujęciami wód leczniczych, o rozpoczęcie których czynił starania wcześniej jako przewodniczący MRN.

Przez cały czas swojej pracy mgr Marian Ciężkowski bez względu na formalnie zajmowane stanowisko był ceniony jako konkretny znawca zagadnień uzdrawiska, co miało szczególne znaczenie wobec ustawicznych zmian personalnych w dyrekcji uzdrawiska. Był autorem, bądź współautorem blisko 20 artykułów i wystąpień na konferencjach naukowych.

Pierwszy wylew w 1973 r. wytrącił Go z intensywnej pracy zawodowej. Od września 1977 r. przeszedł na emeryturę. Szóstego z kolei wylewu nie przeżył, zmarł 8 czerwca 1986 r. w umiłowanym Łądku-Zdroju; tu też został pochowany na Cmentarzu Parafialnym.

Marian Ciężkowski był człowiekiem wytrwałym, pracowitym, cierpliwym, skromnym i przyjaznym dla ludzi. Otaczał go powszechny szacunek i przyjaźń oraz uznanie dla roli, którą pełnił przez ponad ćwierć wieku w Łądku. Był wyróżniony wieloma odznaczeniami państwowymi, w tym m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Medalem Zasłużony na Polu Chwały.

Z małżeństwa z Haliną Mikitą miał dwóch synów - Wojciecha i Macieja.

W dniu 16 czerwca 2019 r. w Dobiegniewie, w obozie jenieckim Woldenberg, miało miejsce spotkanie rodzin dwóch jeńców Mariana Ciężkowskiego (nr 156/XI-B) i Innocentego Libury (nr 395/XI-B), których wnuczka pierwszego i powinowaty drugiego pobrali się. Ciekawostką jest to, że jeńcy ci musieli się znać, gdyż zostali wspólnie wzięci do niewoli w trakcie walk pod Narolem oraz razem przebywali w obozie XI-B Braunschweig, gdzie otrzymali zbliżone numery obozowe.

*Opracował Wojciech Ciężkowski, syn Mariana Ciężkowskiego
na podstawie przekazów rodzinnych oraz dostępnej literatury, w tym m.in.:
A. Madeyski „Marian Ciężkowski (1911-1986) – wspomnienie pośmiertne”,
„Problemy Uzdrawiskowe”, z. 7-8(237-238), 1987*

Wrocław, listopad 2020